ਰਾਮ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਠਾਕੁਰ

ਬਨਾਮ

ਸੁਨੀਲ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਮਾਣਹਾਨੀ ਪੇਟਿਸ਼ਨ (ਸੀ) 2018 ਦਾ ਨੰਬਰ 2192)
ਵਿੱਚ (ਡਬਲਿਊ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2011 ਦਾ 536)

13 ਫਰਵਰੀ, 2020

[ਆਰ. ਐਫ਼. ਨਰੀਮਨ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭਾਰਤ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨਃ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ - ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਾਰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਾਧਾ ਦਿਖਾਇਆ - ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਛੇਦ 129 ਅਤੇ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਚੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ "ਜਿੱਤਣਯੋਗਤਾ"-ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਟਵਿੱਟਰ ਸਮੇਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਇਹ ਵੇਰਵੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ-ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਨਿਰਦੇਸ਼-ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਅਨੁਛੇਦ 129 ਅਤੇ 142।

* ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2019)
3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 224- 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ
ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2019) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 224 ਪੈਰਾ 1 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ
2011 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 536 ਵਿੱਚ 2018 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2192।
ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 2011 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 536 ਵਿੱਚ 25-09-2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
ਡਬਲਯੂਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 536/2011 ਵਿਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 428/2019 ਦੇ ਨਾਲ
ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 464/2019 ਡਬਲਯੂਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 536/2011 ਵਿੱਚ

ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਦੀਪੇਸ਼ ਸਿਨਹਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਇਆਲਾ ਇਮਤੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਿਕਾ ਕਾਲੀਆ, ਸਾਤਵਿਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਗੰਧਾ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਕਬੀਰ ਦੀਕਸ਼ਿਤ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਆਰ. ਐੱਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2019) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 224 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ।
   2. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ:
   "116. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

116.1. ਹਰੇਕ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਭਰੇਗਾ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
116.2. ਇਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੋਲਡ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇਗਾ।
116.3. ਜੇ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
116.4. ਸਬੰਧਤ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗੀ।
116.5. ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਾਰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 2004 ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਦੇ 24% ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਨ; 2009 ਵਿੱਚ, ਇਹ 30% ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ; 2014 ਵਿੱਚ 34%; ਅਤੇ 2019 ਵਿੱਚ 43% ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ MPshad ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਨ।
4. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕਿ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 129 ਅਤੇ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

1. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ (ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਪੱਧਰ 'ਤੇ) ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ' ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸਮੇਤ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਨੰਬਰ ਆਦਿ) ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ।
2) ਚੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ "ਜਿੱਤਣਯੋਗਤਾ" ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ।
3) ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀਃ

(ਏ) ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਖ਼ਬਾਰ;

(ਬੀ) ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਟਵਿੱਟਰ ਸਮੇਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ।
4) ਇਹ ਵੇਰਵੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
5) ਸਬੰਧਤ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਫਿਰ ਉਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ 72 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ।
6) ਜੇ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਣਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਬੰਧਤ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਵੇਗਾ।
5. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Advocate Shifa Kler